

СТАНОВИЩЕ

От: професор д-р Зоя Костова Младенова, Икономически университет - Варна

Относно: Кандидатурата на следните кандидати за хабилитация съгласно българското законодателство като **ДОЦЕНТ** в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки в професионално направление: **3.8 Икономика** в Американски университет в България. Конкурсът е обявен в Държавен вестник, брой 75 от 9 септември 2014 г.

Кандидат: **Тамара Тодорова**

Представям следващата оценка като член на научното жури по цитирания по-горе конкурс, съгласно заповед на Президента на АУБ от 6 ноември 2014 г. и решение на АУБ от 6 юни 2014 г. Оценката ми е изготвена съгласно изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за неговото прилагане, Вътрешен правилник, политики и процедури на АУБ, включително Процедура за хабилитация и обява за конкурс на Интернет – страницата на АУБ.

Оценка на кандидата

I. Основание за оценката и обща характеристика на публикациите и професионалните дейности, подадени за разглеждане по настоящата процедура

Единственият кандидат по конкурса е представил пълен комплект от изискуемите документи по конкурса, които са много добре подредени и организирани. Моята оценка за кандидата, изложена по-долу, е базирана върху всички приложени по конкурса документи и след обстойно запознаване с тях.

За участие в конкурса Тамара Тодорова прилага творческа автобиография, списък на публикациите, резюмета върху тях, доказателства за цитирания и др. документи. Наред с тези документи изложената по-долу оценка в становището по конкурса се основава най-вече върху научноизследователските и преподавателски постижения на Т. Тодорова, за които свидетелстват представените по конкурса: 1 монография; 16 статии в реферирани научни списания; 11 статии в нереферирани издания и 3 working papers. Т. Тодорова има участия с доклади в 11 научни конференции и е направила две преводни статии (на Р. Коуз и О. Уилямсън). Публикациите на Т. Тодорова са ориентирани както към научни проблеми, така и към учебно-преподавателската ѝ работа в Университета. Тя рецензира статии за две авторитетни чуждестранни научни издания и е член на две международни научни организации. Кандидатът има участия в три международни образователни и

изследователски проекта. Сред международните специализации на Т. Тодорова, оказали голямо влияние върху нейното научно развитие, са: специализация към Abbott Turner College of Business, Columbus State University през 1995-96 г.; по линия на Civic Education Project към Yale University and Open Society Fund през 1998-2000 г. и като Фулбрайт гост-изследовател към Университета на Калифорния, Бъркли през 2006 г., където има привилегията да работи със световноизвестен икономист като О. Уилямсън. След завръщането си от САЩ продължава да поддържа връзки с българо-американската Комисия за образователен обмен „Фулбрайт“, взема активно участие в нейната дейност и три пъти е била канена за лектор в организирани от Комисията научни форуми.

Наред с това Т. Тодорова има и богата преподавателска дейност.

Всички публикации на Т. Тодорова, представени по конкурса, се отнасят за периода след защитата на докторската дисертация и не дублират публикации на кандидата върху нея.

Всички публикации и цялостната професионална дейност на Т. Тодорова са по темата и отговарят и на допълнителните изисквания на конкурса за академичната длъжност „доцент“ на АУБ.

II. Изпълнение на изискванията за заемане на академичната длъжност

Т. Тодорова е доктор по икономика – тя защитава успешно докторска дисертация през м. март 2001 г. като докторант на ИУ-Варна.

Кандидатът отговаря на изискванията за преподавателска дейност – академичната кариера на Т. Тодорова започва още през 1997 г. В периода 1997-1999 г. тя е асистент към кат. „МИО“ на ИУ-Варна. От 2000 г. е преподавател в АУБ: през периода 2000-2006 г. е асистент, а от 2007 г. – доцент (по вътрешните изисквания на АУБ) към катедрата по Икономикс на АУБ. Преподавателският ѝ стаж надхвърля изискванията на ЗРАСРБ. В документите по конкурса е приложено официално писмо от АУБ, в което се посочва, че е осигурена заетост по конкурса.

За участие в конкурса Т. Тодорова представя оригинални научноизследователски трудове. В списъка на публикациите ѝ присъства една монография, но доколкото тя е по проблеми на преподаването, аз приемам, че по отношение на изискването за научни публикации Т. Тодорова отговаря с представянето на *равностойни на монография* други публикации в специализирани научни издания.

Т. Тодорова отговоря не само на основните, но и на допълнителните изисквания за заемането на академичната длъжност „доцент“ (което ще бъде показано подробно по-долу).

Може да се заключи, че кандидатът отговаря напълно на всички изисквания на ЗРАСРБ, неговия Правилник и на вътрешната нормативна уредба на АУБ за академичната длъжност „доцент“.

III. Област на научни интереси и преценка на приносите

Научните интереси на Т. Тодорова могат да бъдат приблизително групирани в две области: новият институционален анализ, и други (изследвания извън посочената първа област). Централно място в изследователската дейност на кандидата заема първата област. На разработките и публикациите на Т. Тодорова в тази област в периода след 2001 г. може да се гледа като на продължение на научните ѝ занимания върху докторската дисертация, което позволява да се заключи, че научното развитие на Т. Тодорова се характеризира с приемственост и последователност. Изследванията на Т. Тодорова в областта на институционалния анализ показват, че тя владее отлично методологията и теорията на Новия институционализъм. Публикациите ѝ тук могат да бъдат обособени в две групи: от една страна, това са публикации по теоретико-методологични въпроси на Новия институционален икономикс, транзакционните разходи, пазарните провали (вж.: *"Before and After Coase: The Role of Transaction Costs"*, *"The Firm in the Context of Transaction Cost Theory"*, *"The Transaction Cost Roots of Market Failure"* и др.), а от друга страна – са публикации, в които Т. Тодорова използва методологията и инструментариума на Новата институционална школа за да изследва отделни явления на преходната икономика (*"The Coase Theorem Revisited: Implications for Economic Transition"*, *"Quality Aspects of Economic Transition: The Effect of Inferior Quality on the Market"*, *Adverse Effects of Transaction Costs in East European Economies* и др.). Последната група публикации оценявам високо, доколкото те съдържат приложен анализ на много добро равнище и адресират важни за страните в преход икономически проблеми.

Втората област на научни интереси на Т. Тодорова се очертава от публикации по разнообразни икономически проблеми: международна търговия, връзката между инфлация и безработица, оптимални трудови усилия, доход и заплата и т.н. Това, което ги обединява, е приложението на математически техники и използването на математически инструменти за целите на икономическото моделиране. Тук връзката с учебно-преподавателската работа на Т. Тодорова е очевидна: в АУБ тя преподава курсове, ориентирани към приложението на количествените методи в икономическия анализ, което осигурява на кандидата добра подготовка за използване на количествените методи в научните изследвания.

Приносите са налице и според моята преценка те могат да се обобщят по следния начин:

- теоретичният анализ в рамките на Новата институционална теория;
- емпиричните изследвания по различни и актуални икономически проблеми, базирани на методологията на Новата институционална теория (предимно качествен анализ) или чрез използването на математически инструментариум;
- научни разработки по проблеми, свързани с преподаването на икономическа теория (например *"Solving Optimal Timing Problems Elegantly"*).

В документите по конкурса са приложени доказателства за цитиранията от различни и авторитетни международни източници, които свидетелстват, че Т. Тодорова отговаря и на това изискване за заемането на академичната длъжност „доцент“.

Специално следва да се отбележи, че всички реферирани публикации на Т. Тодорова са в известни и утвърдени издания. Тя публикува във водещите български икономически списания (Икономическа

мисъл; Икономически изследвания), но преобладаващото число нейни публикации са в чужди издания. Това позволява да се направи извода, че Т. Тодорова е български икономист, който убедително и успешно се интегрира в международното изследователско пространство, а това е един много важен атестат за качество на изследователската работа.

IV. Оценка на преподавателската дейност на кандидата

Т. Тодорова има 14 години преподавателска дейност като член на катедрата по Икономикс на Американския университет в Благоевград. През този период тя е разработила и преподавала на студентите разнообразие от университетски курсове. Понастоящем Т. Тодорова преподава на студенти от ОКС „Бакалавър“ и ОКС „Магистър“. Към основните дисциплини, преподавани от нея, се отнасят: Принципи на Микроикономиката, Принципи на Макроикономиката, Количествени методи в Икономикса, Икономическа динамика, Международна търговия, Индустриални организации, Управленски икономикс. Наред с това тя е разработила и предлага на студентите и ред избираеми дисциплини като Нов институционален икономикс, Икономикс на реформата и прехода, Икономикс на околната среда, Маркетинг, Икономикс на рекламата. Това разнообразие от преподавани курсове е резултат не толкова на индивидуален избор, колкото отговор на потребности на катедра „Икономикс“, но то очертава кандидата като способен, иновативен, с чувство за отговорност и бързо развиващ се университетски преподавател.

Документите по конкурса свидетелстват, че Т. Тодорова владее съвременните методи на преподаване като се стреми непрекъснато да усъвършенства своята работа. Тя е преподавател, работещ активно със студентите и отдаден на студентите. За постигането на високи резултати в преподаването тя експериментира и прилага различни форми на академична работа, в т.ч. курсови работи, консултации, решаване на задачи и презентации и анализи на кейс-стадис, възлагане на доклади по страни (курса по Международна търговия) и др. Осъществява и съвместна изследователска работа със студентите. Тя е уважаван и високо ценен от студентите преподавател (резултати от анкетното допитване).

Заслужава си отново да се отбележи, че част от публикациите на Т. Тодорова са по проблеми на преподаването. Тук се отнася на първо място монографията по конкурса - *“Problems book to Accompany Mathematics for Economists”*, издадена през 2010 г. от авторитетното издателство **Wiley-Blackwell**, която представлява ценно допълнение към учебниците при изучаването на Математическия икономикс. Кандидатът има и други публикации, които адресират проблеми на преподаването. Тези публикации още веднъж свидетелстват за сериозния интерес на Т. Тодорова към учебно-преподавателската работа в Университета.

В заключение тук може да се посочи, че Т. Тодорова притежава отлична теоретична и математическа подготовка, която ѝ позволява да преподава университетски дисциплини от програмата по Икономикс на високо равнище. Списъкът с преподаваните от нея дисциплини включва както основополагащи курсове, така и нови (Екологичен икономикс) и нетрадиционни (Икономикс на Прехода) курсове, които обаче аз оценявам като особено важни: за студентите в България, от една

Американски университет в България

страна, с оглед перспективите на развитие на обществото, от друга. Т. Тодорова притежава богат педагогически опит и е несъмнено опитен университетски преподавател.

V. Основни критични бележки и препоръки

Бих си позволила да отправя следните препоръки към Т. Тодорова с оглед на бъдещата ѝ работа: да разшири публикационната си дейност в България и да търси участие в национални и международни изследователски проекти.

VI. Заключение:

Всичко казано дотук ми дава основание да заключа, че единственият кандидат по конкурса Т. Тодорова не само отговаря, но в редица случаи далеч надхвърля нормативните изисквания за заемането на академичната длъжност „доцент“. Изпълнени са и допълнителните изисквания към конкурса, дадени в неговото описание. В лицето на Т. Тодорова АУБ има един отлично подготвен кандидат за съответната академична позиция. Познавам Т. Тодорова от времето, когато тя бе докторант в ИУ-Варна. Още тогава тя се изявяваше като способен, мислещ и мотивиран млад изследовател. Професионалният ѝ път в АУБ свидетелства, че през последващите години тя е успяла да развие и усъвършенства най-добрите си качества. С пълна увереност подкрепям кандидатурата на Т. Тодорова за заемането на академичната длъжност „доцент“ в катедрата по Икономика на АУБ и ще гласувам положително в състава на Научното жури.

Подпис и дата:

Jan. 10, 2015

Чрез подписа си тук декларирам и че не съм свързано лице по смисъла на § 1, т. 5 от Допълнителните разпоредби на ЗРАСРБ с кандидата за заемане на академична длъжност, както и че нямам частен интерес, който може да повлияе върху безпристрастното и обективно изпълнение на работата ми като член на журито.

Американски университет в България

Изисквания за заемане на академична длъжност

Име на кандидата: Тамара Тодорова

Кандидатства за: академична длъжност „Доцент“ в Американски университет в България, конкурс обнародван в ДВ 75/9.09.2014 г.

В професионално направление: 3.8 Икономика

Моля отбележете тези от изискванията, на които кандидатът отговаря. Подпишете и предайте заедно с рецензията/ становището.

- ☒ Кандидатът е придобил образователна и научна степен „доктор“;
- ☒ Кандидатът за академична длъжност „доцент“ е заемал не по-малко от пет години академична длъжност „асистент“ или „гл. асистент“, а кандидатът за академична длъжност „професор“ – не по-малко от шест години академична длъжност „доцент“ в призната академична институция.
- ☒ Кандидатът е представил публикуван монографичен труд или равностойни публикации в специализирани научни издания; никоя от тези публикации не повтаря представените за придобиване на образователна и научна степен „доктор“, на научна степен „доктор на науките“, или на академична длъжност „доцент“.
- ☐ Кандидатът за академична длъжност „професор“ е представил други оригинални научно-изследователски трудове, публикации и други научни и научно-приложни разработки;
- ☒ Кандидатът има преподавателски опит от признати институции за висше образование в стил liberal arts;
- ☒ Кандидатът има преподавателски опит по метода на студенто-центричния подход¹;
- ☒ Кандидатът е преминал поне една успешна атестация в призната академична институция, предлагаща образование в стил “liberal arts”, по отношение на следните три области: преподаване; научно-изследователска дейност; и административна дейност в полза на институцията, включваща и положителни студентски оценки на преподаването;
- ☒ Кандидатът има опит от преподаване на английски език в англоезична институция за висше образование.
- ☒ АУБ може да осигури преподавателска и изследователска натовареност съгласно вътрешния си правилник.

Подпис и дата:

 (Prof. Zoya Gladimova)
 Jan. 10, 2015

¹ student centered approach – методология на преподаване, основана върху централната роля на студентите и начините, по които учат

Американски университет в България

Допълнителни изисквания

за заемане на академична длъжност „доцент“ в професионално направление
3.8 „Икономика“

Допълнителна конкретизация на конкурса: нова институционална икономика, икономики на прехода, математическа икономика, микроикономика и международна търговия

Име на кандидата: **Тамара Тодорова**

Моля отбележете тези от изискванията, на които кандидатът отговаря. Подпишете и предайте заедно с рецензията/ становището.

Научно-изследователски фокус върху:

- ☒ нова институционална икономика;
- ☒ икономика на прехода;
- ☒ математическа икономика;
- ☒ микроикономика;
- ☒ международна търговия.

Преподавателски опит в:

- ☒ нова институционална икономика;
- ☒ математическа икономика;
- ☒ микроикономика;
- ☒ управленска икономика;
- ☒ икономика на прехода;
- ☒ международна търговия;
- ☒ индустриална организация.

Подпис и дата:

(Prof. Zoya Mladenova)
Jan. 10, 2015